

Darák Péter tájékoztatója

Dr. Darák Péter: A média igen tisztelt képviselőit köszöntöm és engedjék meg, hogy egy, a mai dátumra tekintettel egy viszonylag rendhagyó dologgal kezdjem a sajtótájékoztatómat. Ez egy személyzeti kérdés, július 1-je van és a mai napon lépett hivatalba a Kúria új polgári ügyszakért felelős elnökhelyettese, akinek most ebben a pillanatban szeretnék átadni egy nevét tartalmazó tollat azzal, hogy az első aláírásait már ezzel tudja megtenni. Gratulálok Katalin!

Böszörményiné dr. Kovács Katalin: Köszönöm szépen!

Dr. Darák Péter: Jó munkát kívánok! Másrészt szeretném külön köszönten Kónya elnökhelyettes urat abból az okból, hogy nyugdíjba vonulására tekintettel ez az utolsó olyan félévzáró sajtóreggeli ahol ő személyesen elnökhelyettesi minőségben jelen van. Szeretném egyúttal megköszönni az elmúlt nyolc évben végzett és a Kúria megalakulását megelőzően is rendkívül eredményesen gyakorolt vezetői és szakmai vezetői munkáját. Köszönöm szépen!

Seneca azt írja, hogy tudom, hogy akik mást tanítani akarnak, a szabályokon kezdik és a végére hagyják a példákat, néha-néha mégis tanácsos változtatni e módszeren. Tehát két dologról fogok szólni előzetesen, szabályokról és példákról. Úgy tűnik, hogy a kettő egyensúlya változik, egyre inkább előtérbe kerülnek a példák és a szabályokat csak a példákon keresztül értjük meg igazán. A szabályokat illetően két dolgot említenék meg: az egyik a járványügyi helyzetet érinti. Mindenki felmerül a kérdés, hogy visszaáll-e a régi rend, ugyanott folytatjuk-e a tevékenységünket, ahol, ahogy márciusban abbahagytuk? Nos, számos tapasztalattal járt a járványügyi vészhelyzet a Kúria működésére és általában a bíróságok működésére vonatkozóan is, aminek a hatásait, következményeit tükröztetjük a szabályozásban is. Ezt a jogalkotó is elvégezte. Épp tegnap írtam alá azt az új utasítást, amely a Kúria új munkarendjét meghatározza. Erről majd részletesen Suba Ildikó főtítkárhelyettes asszony fog beszélni, de szeretném kiemelni azt, hogy igyekszünk elkerülni azt, hogy minden alkalmazott állandóan az épületben tartózkodjon és így egy járványügyi veszélyhelyzet alakuljon ki. Tehát a korábbinál szélesebb körben lesz mód a bíróságon kívüli munkavégzésre, nemcsak a bírók, hanem az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában is és

nagyobb felelősség hárul az egyes szervezeti egység vezetőkre, akik maguk határozzák majd meg, hogy ki az, aki a munkáját mindenképp az épületben kell, hogy végezze. A másik kérdéskör, amit érintenek az az április 1-től hatályba lépő eljárásjogi változásokkal kapcsolatos, nevezetesen a jogegységi panasz intézménye, amelynek modellezését a járványügyi vészhelyzet időszakában befejeztük és a modellezés, amely 12 fiktív jogegységi panasz megírását és letárgyalását jelentette. Ez a következő konklúziókkal zárult.

Megnehezíti a jogegységi panaszügyek intézését az, hogy az eljárási szabályokat tartalmazó bírósági szervezeti törvény meglehetősen szűkszavú. A panasztanács, amely 9 tagú, összetételében vegyes, minden kollégiumból vannak tagjai, tehát egy viszonylag nagy testület a Kúria szokásos működéséhez képest. Nagy létszámú testület, és az eljárási szabályok szerint gyakorlatilag minden kérdésben ennek a testületnek kell döntenie, tehát olyan közbenső eljárási kérdésekben is, amely a jogegységi panasz eljárásban felmerül, ezért indokolt lehet a jogegységi panasztanács tanácselnöki jogkörének megteremtése, tehát, hogy a jogegységi tanács elnöke saját hatáskörben, a testület összehívása nélkül bizonyos adminisztratív és eljárási döntéseket meghozhasson. Ugyancsak kérdésként merült fel és erről egy kollégiumi véleménytervezet is készült, amelyet még nem sikerült elfogadnunk, hogy vajon hogyan ítélt meg a jogegységi panasz eljárásokban a költségmentesség kérdése, figyelembe lehet-e venni az ágazati vagy perrendi mentességeket? E vonatkozásban is úgy tűnik, hogy jogalkotásra lehet szükség. És egy fontos kérdése volt a modellezésnek, hogy vajon a jogkérdésben való eltérés időbeli hatályát honnan számítsuk a jogegységi panaszok esetében, tehát mikortól meghozott kúriai határozatok esetében lehet arra hivatkozni, hogy a joggyakorlattól eltérő döntés született? Itt az a konszenzusos megállapodás született a modellezésben résztvevő bírák részéről, hogy a 2012. január 1. után hozott határozatoktól való eltérésre lehet jogegységi panaszt benyújtani. Még a járványügyi vészhelyzettel összefüggő tapasztalatunk az, hogy a személyes jelenlét a vírushordozók esetében nyilvánvaló kockázatot hordoz és ez a veszélyhelyzet ez ellentétes az eljárások egyik fontos alapelveivel, a közvetlenség elvével. Tehát újra érdemes gondolni a közvetlenség elvének eljárásjogi következményeit és a személyes jelenlét által hordozott kockázat viszonyrendszerét. Ezért a Kúria úgy döntött, hogy törvénymódosítást kezdeményez, amelynek Polgári perrendtartás és a Közigazgatási perrendtartás vonatkozásában van relevanciája és amely arra irányul, hogy csökkenjen a Kúrián tartandó tárgyalások száma és az ügyek nagyobb része elintézhető legyen az iratok vizsgálata alapján.

Tehát azt javasoltuk, hogy a polgári perek vonatkozásában a Kúria főszabályként a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve akkor, hogyha maga a bírói tanács indokoltnak tartja a felek meghallgatását vagy tárgyalás tartását. Ezt a javaslatunkat alátámasztotta a járványügyi helyzet alatti tapasztalat, gyakorlat. A felek nagy része nem kifogásolta azt, hogy a veszélyhelyzet alatt tárgyaláson kívül bíráltuk el az ügyeiket. Egyetlen egy alkalommal ragaszkodott mind a két peres fél ahhoz, hogy a Kúria inkább halassa el az ügy elintézését a veszélyhelyzet utáni időszakra, de mindenképp tartson tárgyalást. Egy kicsit más a javaslatunk a Közigazgatási perrendtartást érintően, itt ugyanis rövidebb a jogorvoslati láncolat, ezért a törvényjavaslatunk arra irányul, hogy a Kúria akkor tartson tárgyalást közigazgatási felülvizsgálati ügyekben, ha a felek, valamelyik fél kéri és a tanács a tárgyaláson történő elbírálást indokoltnak tartja. Tehát eltér a Polgári perrendtartás megoldásától, itt a fél kérelme is feltétele annak, hogy tárgyalást tartson a Kúria. Szeretném felhívni a figyelmet arra is - erről majd Sperka Kálmán tanácselnök úr szól néhány szót -, hogy június 24-én közzétettünk a Kúria honlapján egy közleményt, amely a jogegységi panaszok előterjesztésével kapcsolatos technikai információt tartalmaz. A következő kérdéskör már átvezet minket a példák világába. Az elmúlt félévben jónéhány olyan konkrét jogi probléma merült fel a közvélemény előtt, amelyek heves reakciókat váltottak ki. Ezekről szeretnék néhány szót szólni. Az egyik a győri gyermekgyilkosság kapcsán a szülői felügyelet elrendelésének kérdései, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás bírói gyakorlata, illetve a feltételes szabadságra bocsátás kérdésköre. Ezzel összefüggésben január 16-án egy hétoldalas levelet küldtem az igazságügyi miniszter asszonynak, amelyben arról tájékoztattam, hogy az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatot a Kúria megvizsgálta és a következő konklúziókra jutott. Közöltem az igazságügyi miniszter asszonnal, hogy egyetértünk olyan irányú jogszabálymódosítással, amely hatékonyabb kommunikációt ír elő a kapcsolattartás ügyében eljáró bíróságok és a gyámhivatalok között, illetve támogattam, megfontolandónak tartottam azt a megoldást, hogy a szülői felügyeleti jog bírósági megszüntetése esetén az érintett szülő kapcsolattartási joga felügyelt, tehát ellenőrzött körülmények között történő kapcsolattartás keretében legyen gyakorolható. A feltételes szabadságra bocsátás gyakorlatával összefüggésben pedig támogattam egy olyan elképzelést, hogy a súlyos élet elleni cselekmények elkövetőit ki lehessen, ki kelljen zárni a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből. Ez ugye január 16-án kelt levél volt és ezzel összefüggésben időközben megszülettek azok a törvényjavaslatok, amelyek tükrözik a Kúria

javaslatát, illetve további törvényjavaslatok érintették a börtönkártérítések kifizetésével összefüggő problémakört. Úgy látom, hogy a járványügyi vészhelyzet tulajdonképpen segített abban, hogy lehiggadjanak az álláspontok ezekben a kérdésekben, hiszen a jogalkotó nem vonja kétségbe azt az elvet, hogy ahol jogsértés történik, ahol jogsérelem megállapítására kerül sor, úgy azt megfelelő elégtétel kövesse. Csupán az elégtételadás módját, illetve azt megelőző más érdekérvényesítési lehetőségek bevezetését célozzák a törvényjavaslatok, gondolok itt arra, hogy a börtönkártérítések esetében az áldozatok igényérvényesítését kívánják megkönnyíteni az eljárásokban, illetve a feltételes szabadságra bocsátásnál pedig követi a kúriai javaslatot a jogalkotó, amikor a legsúlyosabb bűncselekményt elkövetőket kizárja ebből a lehetőségből. Ebben a körben érdemes megemlíteni az iskolai szegregáció kérdéskörét, ahol szintén tiszteletben tartja a jogalkotó azt az elvet, hogy ahol jogsérelem történik, ott ennek megállapítása meg kell, hogy történjék és ez a megállapítás az általános magánjogi szabályok szerint mindenféle speciális előírás nélkül történik. Ami eltérhet az a szankció és a köznevelési törvény módosításáról szóló javaslat szerint tulajdonképpen egy speciális szankciót hozna létre a jogalkotó, amely a sérelemdíj teljesítését egy oktatási képzési szolgáltatásban határozza meg. Természetesen a jövőben a bírói gyakorlat feladata lesz, hogy hogyan illeszthető be egy oktatási, képzési szolgáltatás sérelemdíjként való megállapítása az általános szankciórendszer körébe, mennyiben, milyen részletességgel kell ezt majd a bírósági ítéletekben meghatározni, hogyan kényszeríthető ki és hogyan hajtható végre. Hiszen a bírósági ítéletekben kimondott szankciók végrehajtása is mindig egyértelmű és következetes kell, hogy legyen.